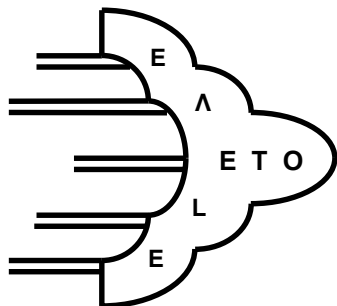

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Τηλεομ.: 210 8068299, 210 8662069

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.112 Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2012

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Γενική Συνέλευση της ΕΛΕΤΟ στις 25 Απριλίου 2012

Επιστολή του ΔΣ προς τα μέλη της ΕΛΕΤΟ

Αγαπητά μέλη της ΕΛΕΤΟ,

Το **Διοικητικό Συμβούλιο** της ΕΛΕΤΟ σας προσκαλεί στην ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση 2012 της ΕΛΕΤΟ που συγκαλείται στις 18 Απριλίου 2012 και, επειδή είναι βέβαιο ότι δεν θα επιτευχθεί απαρτία, θα πραγματοποιηθεί οριστικά **στις 25 Απριλίου 2012, ημέρα Τετάρτη και ώρα 18.00-21.00, στην αίθουσα συνελεύσεων της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, Οδός Κάνιγγος 27** (6ος όροφος), με **Πρακτέα** (θέματα Ημερήσιας Διάταξης):

1. Εκλογή Προέδρου της Γ.Σ. και δύο πρακτικογράφων
2. Ετήσιος Απολογισμός Πεπραγμένων του ΔΣ
3. Ετήσιος Οικονομικός Απολογισμός
4. Εκθεση Ελέγχου της Ελεγκτικής Επιτροπής
5. Ετήσιος Απολογισμός Εργασιών του Γενικού Επιστημονικού Συμβουλίου
6. Γενικός Ετήσιος Προϋπολογισμός
7. Εγκριση Πεπραγμένων ΔΣ, ΓΕΣΥ και Προϋπολογισμού
8. Προτάσεις του ΔΣ
9. Άλλα Θέματα
10. Καθορισμός ημερομηνίας αρχαιρεσιών και εκλογή Εφορευτικής Επιτροπής

Υπενθυμίζουμε ότι, σύμφωνα με το Καταστατικό, στη Γενική Συνέλευση μπορούν να συμμετάσχουν τα μέλη όλων των κατηγοριών με δικαίωμα λόγου, αλλά **δικαίωμα ψήφου** έχουν μόνο τα **ταμειακώς εντάξει τακτικά και ομόλογα μέλη**. Όσα μέλη δεν είναι ταμειακώς εντάξει θα τακτοποιηθούν την ίδια μέρα πριν από τη Συνεδρίαση.

Φιλικά

για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΛΕΟΝΤΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΤΖΑΝΟΣ ΟΡΦΑΝΟΣ

OROGRAMMA No 112, January – February 2012,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Epιδavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

Χρήση, αλλά και συντήρηση των όρων!

Ομιλία του Προέδρου της ΕΛΕΤΟ στην εκδήλωση της Κοπής της Πίτας (6/2/2012)

Αγαπητές, αγαπητοί, μέλη και φίλοι της ΕΛΕΤΟ,

Ένα δύσκολο έτος έχει ήδη αρχίσει. Νά 'μαστε πάλι, σε έναν γνώριμο χώρο, για να πούμε «Καλή Χρονιά!» μεταξύ μας και στην ΕΛΕΤΟ. Ίσως σκέφτονται μερικοί ότι «με τέτοιες συνθήκες που ζούμε και με άλλες χειρότερες που μας περιμένουν, τι την θέλουμε την εκδήλωση της πίτας;». Ίσως έχουν δίκιο· ίσως όμως και όχι! Αν, λόγω των συνθηκών, υποβαθμίσουμε εντελώς τα προσωπικά και συλλογικά ενδιαφέροντά μας, τις μικρές και μεγάλες αγάπες μας, είναι σαν να αφήνουμε να μας «πάρει η κάτω βόλτα» και, πέρα από τα οικονομικά προβλήματα – μικρά ή μεγάλα – που όλοι αντιμετωπίζουμε λόγω της κρίσης, να «κατρακυλήσουμε» στο μαύρο βάραθρο της απαισιοδοξίας, της αυτοπτώτησης, του αυτοπεριορισμού, της απομόνωσης...

Με εμμονή στον σκοπό της ΕΛΕΤΟ και με αίσθημα αισιοδοξίας διεκπεραιώσαμε, τον Νοέμβριο που πέρασε, το έργο της διοργάνωσης του 8^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» και ανταμειφθήκαμε με την μεγάλη επιτυχία που σημείωσε παρά τις δύσκολες συνθήκες. Με αίσθημα αισιοδοξίας, σας καλωσορίζουμε και στην αποψινή μας εκδήλωση και ελπίζουμε ότι θα μοιραστούμε αυτήν την αισιοδοξία μαζί σας.

Ακούμε συχνά να μας λένε ότι «η γλώσσα είναι ζωντανός οργανισμός» ή ότι «η γλώσσα αλλάζει» και ότι «η χρήση» είναι ο παράγοντας που προσδιορίζει την «αλλαγή» της και δεν πρέπει να γίνονται «ρυθμιστικές παρεμβάσεις» στην εξέλιξή της. Αλλά, αν δεχτούμε τη γλώσσα ως έναν συνήθη ζωντανό οργανισμό πρέπει να δεχτούμε ότι, όσο περνάει ο καιρός, η γλώσσα γεννάει, αργά ή γρήγορα χάνει όλες οι δυνάμεις της και στο τέλος πεθαίνει όπως κάθε ζωντανός οργανισμός. Από την άλλη μεριά, όλοι εμείς οι «χρήστες» της γλώσσας την «χρησιμοποιούμε» ασταμάτητα, στο σπίτι μας, στις δουλειές μας, στις παρέες μας, στην οικογενειακή, φιλική ή επαγγελματική επικοινωνία μας. Όταν, όμως, κάτι το «χρησιμοποιείς» του προκαλείς και φθορά· όσο πιο πολύ το χρησιμοποιείς τόσο μεγαλύτερη η φθορά του. Ωστε φθείρεται, λοιπόν, η γλώσσα συνεχώς με το πέρασμα του χρόνου; Και επομένως – νομοτελειακά – πρέπει να δεχτούμε ότι θα έρθει κάποια στιγμή που θα έχει τόσο φθαρεί, ώστε να μας είναι άχρηστη πια και τότε θα την πετάξουμε στον σκουπίδοτενεκέ, αφού «αγοράσουμε» ή μας «δανείσουν» ή μας «χαρίσουν» μια «καινούργια»; Είναι, όμως, έτσι η γλώσσα; Ένας ζωντανός οργανισμός που προορίζεται να πεθάνει ή ένα χρηστικό μέσο που θα φθείρεται συνεχώς και στο τέλος θα καταντήσει άχρηστο; Ευτυχώς, όχι! **Μπορούμε** να φανταστούμε τη γλώσσα σαν έναν ζωντανό οργανισμό· έναν **οργανισμό**, όμως, ο οποίος είναι προικισμένος με την **ικανότητα** να μένει πάντα **νέος**. Η γλώσσα είναι ένα **χρηστικό μέσο**· ένα **μέσο** όμως που έχει την **ικανότητα** να αναβαθμίζεται συνεχώς, χωρίς να χρειάζεται έξωθεν «ανταλλακτικά», πέραν της **αγάπης** και **φροντίδας** των ίδιων των **χρηστών** της.

Το **ελιξίριο της νεότητας** για την γλώσσα είναι η **γνώση**. Εάν μια γλώσσα παρακολουθεί εκ του σύννεγγυς την γνώση δεν θα πεθάνει ποτέ! Γιατί η γνώση δεν θα πεθάνει ποτέ· ή – έστω – γιατί η γνώση θα ζει και θα αναπτύσσεται όσο θα υπάρχουν άνθρωποι. Ο **νους** των ανθρώπων δεν θα πάψει ποτέ να ψάχνει το «τί», το «πώς» και το «γιατί» για κάθε τί στον χωροχρόνο που τους περιέχει. Λέω «τους περιέχει» και όχι «τους περιβάλλει» γιατί και οι ίδιοι οι άνθρωποι είναι μέρος του χωροχρόνου. Οι απαντήσεις, όμως, στα πιο πάνω ερωτήματα, έρχονται με **έννοιες** που αντιπροσωπεύουν τα **νέα αντικείμενα**: οι νέες έννοιες παριστάνονται στον νου με **νέους όρους**: οι όροι αποτελούνται από **λέξεις**: οι λέξεις αρθρώνονται με **φωνή**: και αποδίδονται γραφικά (χειρόγραφα, έντυπα, ή ηλεκτρονικά) με **γραφή**. Παραφράζοντας τον Αριστοτέλη, μπορούμε να πούμε ότι η *γλώσσα είναι Νους, Φωνή και Γραφή*¹.

Οι νέες έννοιες ονοματοδοτούνται με **όρους** σε μία αρχική γλώσσα και, στη συνέχεια, για να περάσουν ως γνώση και στις άλλες γλώσσες, πρέπει να ονοματοδοτηθούν δευτερογενώς στις γλώσσες αυτές. Ανάμεσα στις γλώσσες αυτές είναι και η ελληνική γλώσσα, για κάθε γνώση που δεν αναπτύσσεται στην ίδια την ελληνική γλώσσα, δηλ. για κάθε εισαγόμενη γνώση. Αν αφήσουμε την νεοεισαγόμενη γνώση στη γλώσσα «εισαγωγής» της και δεν την μεταφέρουμε στην ελληνική γλώσσα, τότε στερούμε από την ελληνική γλώσσα μια «πηγή ζωής»: την καταδικάζουμε σε «μερική αποσύνδεση» από την συγκεκριμένη γνώση: σε βαθμιαία «απώλεια» του συγκεκριμένου θεματικού πεδίου. Αν δε αυτό το φαινόμενο πάρει μεγάλες διαστάσεις ισοδυναμεί πράγματι με «μαρασμό» της ελληνικής γλώσσας.

Και είναι πολύ χειρότερο από τα γκρίκλις (τα έχουμε πει και *ελληνγγικά*) για τα οποία πολλές λόγος γίνεται πάλι τον τελευταίο καιρό. Ας αναρωτηθούμε: Ένα ελληνικό κείμενο με πλήθος από διάσπαρτες αυτούσιες αγγλικές λέξεις (π.χ. control, break, project, concert, design, computer, panel, workshop, application, upload, download, ...) είναι *πιο ελληνικό* από ένα άλλο που έχει όλες τις λέξεις του ελληνικές αλλά είναι ολόκληρο γραμμένο σε γκρίκλις; Τα γκρίκλις στην ηλεκτρονική επικοινωνία έχουν εκπληρώσει πλέον τον σκοπό τους (αφού σήμερα τα αλφάβητα όλων των γλωσσών είναι παγκοσμίως διαθέσιμα και δεν υπάρχει πλέον το τεχνικό πρόβλημα) όπως εκπλήρωσαν τον σκοπό τους και όταν η *ηλεκτρονική επικοινωνία* και η *ηλεκτρονική επικοινωνία* στην *ελληνική* γλώσσα διεξαγόταν με τηλεγραφήματα και τηλετυπήματα σε *λατινική* κεφαλαιογράμματα απόδοση: AVRIO ERXOMAI AEROPORIKOS STOP...

Η χρήση, λοιπόν, νέων όρων, ελληνικών, για τις νέες έννοιες αποτελεί ζωτικό παράγοντα για την ελληνική γλώσσα. Θα τονίσω και πάλι το χρέος των συλλογικών οργάνων των διάφορων τομέων (θεματικών πεδίων), αφενός να συγκεντρώσουν και επικυρώσουν τους ήδη καθιερωμένους όρους τους και αφετέρου να είναι σε **διαρκή ορολογική επαγρύπνηση**, ώστε να αποδίδουν τα ίδια τα όργανα αυτά – **έγκαιρα και έγκυρα** – κάθε ξενόγλωσσο όρο που κατασημαίνει νέα έννοια με **ισοδύναμο ελληνικό όρο**. Τέτοιου είδους **ορολόγια** (γλωσσάρια, λεξιλόγια, λεξικά, βάσεις όρων, ...) πρέπει όχι μόνο να **τηρούνται** σε κάθε τομέα αλλά και να **συντηρούνται**.

Και τί σημαίνει «**Χρήση, αλλά και συντήρηση των όρων!**», που είναι και το φετινό μας σύνθημα της «πίτας»; Σημαίνει ότι «όταν ένας εν χρήσει όρος εξακολουθεί να εκπροσωπεί την ίδια έννοια επιτυχώς, είναι ανοησία να τον αλλάξουμε, στο όνομα οποιασδήποτε – δήθεν αυθόρμητης – «γλωσσικής αλλαγής». Τον έλεγχο της «γλωσσικής αλλαγής» στην οποιαδήποτε *ειδική γλώσσα* – και ιδιαίτερα στις *ειδικές γλώσσες* των επιστημονικών και τεχνικών τομέων – ενδεικνύεται να τον έχει η κοινότητα του σχετικού τομέα και είναι αδιανόητο να αλλάζονται ή να παραποιούνται οι όροι ενός τομέα από πρόσωπα και παράγοντες ξένα προς τον τομέα.

Δεν μπορεί να «ξεφυτρώνουν» πρόσθετοι **συνώνυμοι όροι** ήδη υπάρχοντων **έγκυρων όρων**, επειδή κάποιιοι (ακόμα και συγγραφείς σχολικών βιβλίων) δεν σκέφτηκαν ή βαρέθηκαν να αναζητήσουν τους έγκυρους όρους του τομέα, ή απλώς θέλησαν να πρωτοτυπήσουν. Και εμφανίζεται σε σχολικό βιβλίο χημείας το ανιόν **υδροξύλιο** (-OH) να αποδίδεται με τον όρο **υδροξειδίο**, που είναι και λάθος γιατί αυτό είναι όνομα χημικής ένωσης που περιέχει **υδροξύλιο**. Οι **συνώνυμοι όροι** διαφέρουν από τις **συνώνυμες λέξεις** των γενικών λεξικών στο ότι αντιπροσωπεύουν «αυστηρά» – και όχι «περίπου» – την ίδια έννοια. Η αύξηση του πλήθους των συνώνυμων όρων δεν είναι «πλούτος»: είναι «ζημιά» για την ορολογία ενός τομέα.

Στο πλαίσιο της **συντήρησης** των όρων ενός τομέα πρέπει να εξετάζονται οι συνώνυμοι όροι και να επιλέγεται (με τα κριτήρια της επιστήμης της Ορολογίας) ο **προτιμώμενος όρος** ο οποίος και να προβάλλεται για χρήση αντικαθιστώντας βαθμιαία τους υπολοίπους. Το παράδειγμα το δίνουν οι διεθνείς οργανώσεις τυποποίησης, ο **ISO**² και η **IEC**³, με τις περιοδικές (το μέγιστο ανά δετία) αναθεωρήσεις των προτύπων τους.

Στο ίδιο πλαίσιο γίνονται και αναθεωρήσεις ορισμένων όρων των οποίων η σχέση με την αντίστοιχη έννοια έχει μεταβληθεί λόγω της ανάπτυξης της γνώσης και της τεχνολογίας. Για παράδειγμα, σήμερα ο όρος **τηλέφωνο** κατασημαίνει την **γένια έννοια** «τηλέφωνο» της οποίας τρία είδη (*ειδίες έννοιες*) αποδίδονται με τους όρους: **σταθερό τηλέφωνο**, **ασυρματικό** (ορθότερα: **ακρόρδονο**) **τηλέφωνο**, **κινητό τηλέφωνο**, από τους οποίους – στην κοινή επικοινωνία – μπορεί και να λείπει η λέξη **τηλέφωνο**.

Συνοψίζοντας, για να διατηρούνται και να αναπτύσσονται οι ελληνικές *ειδικές γλώσσες* των διάφορων τομέων έτσι ώστε να παραμένει **αγέραστη** και **άφθαρτη** στο σύνολό της η ελληνική γλώσσα, πρέπει:

- αφενός να εξασφαλίζεται πλήρης κάλυψη της **νέας** γνώσης με την χρήση **νέων ελληνικών όρων** και
- αφετέρου – προκειμένου για την ήδη κεκτημένη γνώση – να γίνεται η κατάλληλη **συντήρηση των παλαιών όρων**, ώστε να παραμένουν **έγκυροι**, οι περισσότερο χωρίς να υποστούν καμιά αλλαγή και κάποιιοι (ελάχιστοι) από αυτούς – εάν χρειάζεται – να **αναθεωρούνται** χωρίς παραφθορές και παραποιήσεις.

Χρήση των όρων: Ναι! ευρεία και πλήρης από τον οποιονδήποτε και οποτεδήποτε: όσες φορές γίνεται αναφορά στην έννοια να χρησιμοποιείται ο **έγκυρος όρος**: η «γλαφυρότητα» μέσω αυτοσχέδιων επιλογών *συνωνύμων* μπορεί να έχει θέση και αξία σε ένα λογοτεχνικό κείμενο, αποτελεί, όμως, μειονέκτημα σε ένα τεχνικό κείμενο.

Συντήρηση των όρων: εύλογη και επιβεβλημένη συλλογική υποχρέωση της κοινότητας του κάθε τομέα...

Φίλες και φίλοι, ευχαριστώ. **Καλή Χρονιά!**

K.B.

Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με την Ορολογία (Διαρκής Κατάλογος του «Ο»)

Ο κατάλογος Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται παρακάτω περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, ή έχουν πρόσφατα διεξαχθεί. Η πληροφόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται *κυρίως* από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το **Infoterm** (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία: <http://linux.infoterm.org/>), και από την ΕΑFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: www.eaft-aet.net), των οποίων η ΕΛΕΤΟ είναι μέλος.

1. Το συνέδριο TOTH Conference (Terminology and Ontology: Theories and Applications) θα πραγματοποιηθεί στην Annecy, Γαλλία, 7 και 8 Ιουνίου 2012. (<http://www.porphyre.org/toth/>)
2. Pre-Colloquium: Sustainability in Technical Communication, 19 Απριλίου 2012, Aveiro, Portugal
3. Συνέδριο "TCeurope Colloquium 2012: Technical Communication Readership", 20 Απριλίου 2012, Department of Languages and Cultures του Universidade de Aveiro, Πορτογαλία.
http://www.wix.com/apcomtec/coloquium_sustainability_tc
4. Συνέδριο Linguistic policies and native languages of teaching in the UE, 30 Ιουνίου 2012 Παρίσι, Γαλλία (<http://www.eila.univ-paris-diderot.fr/recherche/clillac/polling27/index>)
5. Συνέδριο: Νεολογία στις ειδικές γλώσσες. Ανίχνευση, εμφύτευση και κυκλοφορία των νέων όρων (Neology in specialized languages. Detection, implantation and circulation of new terms), Λυών 2-3 Ιουλίου 2012. (<https://sites.google.com/site/journeesrcrt/>)

K.B.

¹ «*Ἔστι μὲν οὖν τὰ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων σύμβολα, καὶ τὰ γραφόμενα τῶν ἐν τῇ φωνῇ*» (Ὅσα λέγονται με τῇ φωνῇ εἶναι σύμβολα των καταστάσεων της ψυχῆς, ἐνῶ ὅσα γράφονται εἶναι σύμβολα αὐτῶν που λέγονται με τῇ φωνῇ) [Περὶ Ἑρμηνείας, 16α, 3-5]

² **ISO**: International Organization for Standardization – Διεθνὴς Ὄργανισμός Τυποποίησης

³ **IEC**: International Electrotechnical Commission – Διεθνὴς Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή

Το Συμβούλιο του Infoterm για τα έτη 2011–2013

Η Γενική Συνέλευση του Διεθνούς Κέντρου Πληροφοριών για την Ορολογία (**Infoterm**) έγινε στην **Σεούλ**, στις 14 Ιουνίου 2011. Τα δύο σημαντικότερα αποτελέσματά της ήταν:

- η τροποποίηση του Καταστατικού του **Infoterm**, με παράταση της θητείας όλων των αντιπροσώπων και λειτουργιών από 2 σε 3 έτη
- η εκλογή του Εκτελεστικού Συμβουλίου του Infoterm (*Infoterm Executive Board – IEB*).

Τα εκλεγέντα μέλη του **IEB** στη νέα σύνθεσή του είναι:

Ms Albina Auksoriūtė, Πρόεδρος
Mr Key-Sun Choi, Αντιπρόεδρος
Mr A Min Tjoa, Αντιπρόεδρος
Mr Gerhard Budin
Ms Nicole Sévigny
Mr Lotfi Ben Said
Ms Anna-Lena Bucher

Λεπτομερέστερα στοιχεία για τα μέλη:

Albina Auksoriūtė

Επικεφαλής του *Department of Terminology* στο *Institute of Lithuanian Language*

Key-Sun Choi

Επικεφαλής του *Computer Science Department* και της *KORTERM* στο *Korea Advanced Institute of Science and Technology (KAIST)*, Γραμματέας της Τεχνικής Υποεπιτροπής *ISO/TC 37/SC 4 Language resource management* και Αντιπρόεδρος της *ISO/TC 37 Terminology and other language and content resources*

A Min Tjoa

Διευθυντής του *Institute of Software Technology and Interactive Systems (ISIS)* στο *Vienna University of Technology (TU Vienna)*

Gerhard Budin

Αναπληρωτής Διευθυντής του *Center for Translation Studies* στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, Πρόεδρος *Terminology studies and translation technologies*, Πρόεδρος της Τεχνικής Υποεπιτροπής *ISO/TC 37/SC1 Principles and methods* και Έφορος του *Eugen Wüster Archive*

Nicole Sévigny

Προϊσταμένη της Διεύθυνσης *Standardization Strategies*, στην *Terminology Standardization* του *Translation Bureau of Canada*, Πρόεδρος της *Standards Council of Canada's (SCC) Canadian Advisory Committee (CAC)* στην *ISO/TC 37*, Γραμματέας της Τεχνικής Υποεπιτροπής *ISO/TC 37/SC 2 Terminographical and lexicographical working methods*

Lotfi Ben Said

Επικεφαλής του *Multilateral Cooperation and Translation Division, Foreign Relations Department, INNORPI* (του *National Institute for Standardization and Industrial Property*), Τυνησία, μέλος της *Arab Translation Management Group (ISO/TMB/ATMG)*

Anna-Lena Bucher

Διευθύνουσα Σύμβουλος του *Terminologocentrum TNC* (Σουηδικού Κέντρου Ορολογίας).

K.B.

Οι έφεδροι δεν μένουν πια εδώ...

Αναζητώντας στα λεξικά την ερμηνεία της εφεδρείας, για την οποία τόσος λόγος γίνεται με αφορμή τις απολύσεις στο δημόσιο, βρίσκει κανείς τις ακόλουθες επεξηγήσεις:

Σύμφωνα με το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών του Α.Π.Θ. και το Αντιλεξικό του Θ. Βοσταντζόγλου, «εφεδρεία» είναι το σύνολο των ανδρών που έχουν αφυπηρετήσει, αλλά μπορούν να ανακληθούν στην ενεργό υπηρεσία σε περίπτωση επιστράτευσης. Κατ' επέκταση ο λόγος για όσους αποσύρονται από την ενεργό δράση για να δραστηριοποιηθούν πάλι σε περίπτωση ανάγκης. Σε πληθυντικό αριθμό η ίδια λέξη «εφεδρείες» αφορά στις μονάδες που είναι έτοιμες να βοηθήσουν τα στρατιωτικά τμήματα που μάχονται. Λέμε για παράδειγμα «Ο διοικητής έριξε όλες τις εφεδρείες στη μάχη». Απαντάται όμως και η φράση «κρατώ όλες τις εφεδρείες των δυνάμεων» που σημαίνει ότι δεν εξαντλώ όλες τις σωματικές και ψυχικές δυνάμεις που διαθέτω. Αλλά και το «έχω κάτι για εφεδρεία», δηλαδή το έχω για ρεζέρβα για να αντικαταστήσω κάτι

άλλο που χάλασε ή να το χρησιμοποιήσω εφεδρικά. λ.χ. «εφεδρική γεννήτρια» ή «εφεδρικός διάδρομος προσέλιξης».

Ας πάμε τώρα στις τρέχουσες πολιτικές αναγωγές του πολυσυζητημένου όρου εφεδρεία ή καλύτερα εργασιακή εφεδρεία. Με βάση τις ερμηνείες που παραπάνω αναφέραμε, οι εντασσόμενοι στο καθεστώς της εφεδρείας τελούν εν αναμονή για εργασία στο μέλλον, προσμένουν, προσδοκούν και απαντάνουν τη μελλοντική αξιοποίησή τους. Για την ακρίβεια παραμένουν εν αναμονή προς άμεση δράση, εφεδρεύουν και απεκδέχονται το καθεστώς ως ένα έμψυχο υλικό που θα χρησιμοποιηθεί μόλις προκύψει ανάγκη.

Είναι όμως αυτή η πραγματική προοπτική με την οποία θα βρεθούν αντιμέτωποι οι εργασιακώς έφεδροι; Ή αντί της πολεμικής ετοιμότητάς τους θα εξελιχθούν σε ξαρματωμένους, αφοπλισμένους, άοπλους και αθωράκιστους ανέργους;

Μήπως αντί της εν δυνάμει επιστράτευσής τους θα κληθούν απλώς να βαδίσουν άνοπτα την έρημο μιας δύσκολης επιβίωσης;

Τα ερωτήματα που προηγήθηκαν ήταν απλώς ρητορικά. Γιατί η γλώσσα της εξουσίας έκανε πάλι το θαύμα της. Επέλεξε τιμητικές και όμορφες λεκτικές φόρμες για να ντύσει πολύ δυσάρεστες πραγματικότητες.

(Ένα κεφάλαιο από το βιβλίο «Η γλώσσα της εξουσίας στις ημέρες του Μνημονίου», εκδόσεις Κ. Μ. Ζαχαράκης, 2011, της **Νικολέττας Τσιτσανούδη-Μαλιδίδη**, μέλους της ΕΛΕΤΟ)

Αρχαίων γεωμετρικοί ορισμοί Τί έστί κύκλος και τί διάμετρος;

Αρχαίο πρωτότυπο από τα «Στοιχεία» του Ευκλείδη

Κύκλος έστί σχήμα επίπεδον υπό μιάς γραμμής περιεχόμενον [ή καλείται **περιφέρεια**], πρὸς ἣν ἀφ' ἑνὸς σημείου τῶν ἐντὸς τοῦ σχήματος κειμένων πᾶσαι αἱ προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσίν.

Διάμετρος δὲ τοῦ κύκλου ἐστὶν εὐθεῖα τις διὰ τοῦ κέντρου ἡγμένη καὶ περατομένη ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη ὑπὸ τῆς τοῦ κύκλου περιφέρειας, ἣς καὶ δίχα τέμνει τὸν κύκλον.

Απόδοση στη Νεοελληνική

Ο **κύκλος** είναι ένα επίπεδο σχήμα που περιέχεται από μια γραμμή, [η οποία ονομάζεται **περιφέρεια**], προς την οποία όλα τα ευθύγραμμα τμήματα, από ένα σημείο που βρίσκεται μέσα στο σχήμα είναι ίσα μεταξύ τους.

Ονομάζεται **διάμετρος** του κύκλου ένα ευθύγραμμο τμήμα το οποίο περνά από το κέντρο και τελειώνει σε δύο σημεία της περιφέρειας και το οποίο χωρίζει τον κύκλο σε δύο ίσα μέρη.

(Δύο γεωμετρικοί ορισμοί από το βιβλίο «Αναγνωστικό αρχαίων ελληνικών μαθηματικών», εκδόσεις Αίθρα, 2010, του **Ευάγγελου Σπανδάγου**)

Ποια «Εφύρα»; Μια ανακρίβεια στην αρματοδρομία του Πέλοπα

Ο **Οινόμαος** (αυτός που ζητά κρασί), παιδί του θεού **Άρη** και της **Αρπίνης**, βασιλιάς της **Πίσας**, πόλης της αρχαίας **Ήλιδος**, είχε μια πεντάμορφη κόρη την **Ιπποδάμεια** (δαμάστρια αλόγων). Πολλοί εκλεκτοί νέοι της εποχής πήγαν να ζητήσουν το χέρι της, αλλά για να το κερδίσουν, έπρεπε να νικήσουν τον Οινόμαο στην αρματοδρομία. Αν, όμως, έχαναν, θα θανατωνόνταν.

Δεκατρείς λαμπροί νέοι το επιχείρησαν, αλλά έχασαν όλοι τον αγώνα αρματοδρομίας και μετά την ίδια τη τους τη ζωή, γιατί ο Οινόμαος είχε στην άμαξά του ζευγμένα θεϊκά άλογα, δώρο του πατέρα του, Άρη, και ηνίοχο ένα γιό του θεού Ερμή, τον **Μυρτίλο**, κρυφά ερωτευμένο με την Ιπποδάμεια. Οι άτλοχοι μνηστήρες, όπως μας πληροφορεί ο Πausanias, ήταν οι: **Αιόλιος Αριστόμαχος**, **Ευρύαλος**, **Ευρύμαχος**, **Κρόνιος**, **Κάπετος**, **Κρόταλος**, **Λάσιος**, **Λυκούργος**, **Μάρμαξ**, **Πελάγων**, **Πρίας** και **Χαλκώδων**.

Μια μέρα έφτασε στην Πίσα, από το μακρινό **Σίτυλο** της Μ. Ασίας ο πρίγκιπας **Πέλοψ** (Πέλοπας) του **Ταντάλου** και ζήτησε να διαγωνιστεί, με ηνίοχό του τον **Σφαίρο** ή **Κίλλο**. Επειδή η Ιπποδάμεια ερωτεύτηκε τον Πέλοπα, έπεισε τον Μυρτίλο να κάνει δολιοφθορά στο άρμα του Οινόμαου, με συνέπεια κατά την αρματοδρομία, ο Οινόμαος να πέσει από το άρμα και να σκοτωθεί. Έτσι βγήκε νικητής ο Πέλοπας, που έγινε βασιλιάς της Πίσας, παντρεύτηκε την Ιπποδάμεια, άλλαξε το όνομα της χώρας από **Απία** σε **Πελοπόννησο** και έκαναν πολλά παιδιά, μεταξύ των οποίων ο **Ατρέας** και ο **Θυέστης**.

Οι αρχαίοι συγγραφείς μας παραδίδουν ότι η περιφέρεια αρματοδρομία γινόταν μεταξύ **Πίσας και Εφύρας**. Η γνωστότερη **Εφύρα** της αρχαιότητας όμως, ήταν η **Κόρινθος**. (Πολλοί ετυμολογούν το Εφύρα από το Βοιωτικό **βέφυρα – γέφυρα** με το **β** στη **βέφυρα**, να οφείλεται σε κάποιο δίγαμα (**F = φαι ή βαυ**), που με τον καιρό αποσιωπήθηκε. Η Κόρινθος-Εφύρα γεφύρωνε τις δύο θάλασσες, **Σαρωνικό** και **Κορινθιακό** κόλπο). Έτσι, πολλοί συγγραφείς έγραφαν, εσφαλμένα στη συνέχεια, ότι η περιφέρεια αρματοδρομία γινόταν μεταξύ **Πίσας και Κορίνθου**, πράγμα που αποτελεί μυθολογική ανακρίβεια για τους παρακάτω λόγους:

Η Κόρινθος δεν ήταν η μόνη **Εφύρα** (ΑΙΔ) της αρχαιότητας. **Εφύρα** ονομαζόταν:

- α) ένα μικρό **νησί**, στον Αργολικό κόλπο (ΔΔΜ),
- β) μια **πόλη** της Θεσπρωτίας, η μετέπειτα **Κίχυρος**, από τον **Έφυρο** του **Άμβρακος** του **Θεσπρωτού**, όπου υπήρχε και Πλουτώνιο (νεκρομαντείο) (ΣΒ, ΜΓΒ, ΑΘΑ),
- γ) μια **πόλη** της Αρκαδίας.(ΣΒ),
- δ) ένα **τοπωνύμιο** της Σικυωνίας.(ΑΘΑ),
- ε) ένα **νησί** των Κυκλάδων, κοντά στη Μήλο (ΣΒ),
- στ) μια **περιοχή** της Αιτωλίας, στην περιοχή των Αγραίων.(ΣΒ),
- ζ) μια **πόλη** της Θεσσαλίας, η **Κραννών**_(Ομηρος Ν 301),
- η) η πόλη **Οινόη**, στον **Σελλήεντα** (τον μετέπειτα **Λάδωνα**) ποταμό, έδρα του **Αυγείου**, βασιλιά της Ήλιδος (Ομηρος Β 659 και Ο 591) (ΑΘΑ), που ως παραποτάμια πόλη κάλλιστα μπορούσε να έχει μια **γέφυρα**, από την οποία πήρε και το όνομα **Γέφυρα – Εφύρα**. Ο Λάδωνας ποταμός της Ηλείας βρίσκεται βόρεια της **Πίσας**.

Δεν ήταν λογικό (ακόμα και μυθολογική αδεία), η αρματοδρομία να κάλυπτε τόσο μεγάλη απόσταση (Πίσας – Κορίνθου), διότι τίθενται εύλογα ερωτήματα αντοχής των αλόγων και μηχανικής αντοχής των αρμάτων.

Δεν είναι δυνατό να φαντασθούμε, αλλά ούτε και μαρτυρείται ότι κατ' εκείνους τους καιρούς υπήρχε κατάλληλος αμαξιτός δρόμος, για μια τόσο άγρια κι επίπονη αρματοδρομία, μεταξύ Πίσας και Κορίνθου. Ακόμα και σήμερα, η ομαλότερη διαδρομή Πίσας (Ολυμπίας) – Κορίνθου, είναι αυτή μέσω Πατρών και παραλίας Κορινθιακού Κόλπου.

Έτσι, το λογικότερο όλων είναι ότι η αρματοδρομία γινόταν μεταξύ δύο σημείων, σε λογική απόσταση, όπως αυτή της **Πίσας** και της **Εφύρας-Οινόης**, στο Λάδωνα.

Βιβλιογραφία

- ΔΔΜ:** Λεξικόν Ιστορικομυθικών και Γεωγραφικών, Δανιήλου Δημητρίου Μάγνητος, Χορηγία Φώτη Κωστόπουλου,
- ΣΒ:** Στέφανος Βυζάντιος,
- ΑΘΑ:** Η προϊστορική Ελλάς, λεξικό τοπωνυμίων, Εκδ. Aldebaran, Αθήνα 1999,
- ΜΓΒ:** Αρκαδία χαίρε, Μαρίνος Γιάννη Βόμβας, Εφημερίδα Νέα της Μεγαλοπόλεως, Αθήνα 2010,
- ΑΙΔ:** Μεγάλα Ελαφιβόλια, Αναστάσιος Ιω. Δαλιάνης, Εκδόσεις Αρσενίδη, 2000.

G.A.T.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ⁴ έλα κι εσύ

Ο όρος **wiki και τα σύμπλοκά του**

Το ΓΕΣΥ υιοθέτησε τις προτάσεις της ΜΟΤΟ⁵ για τον όρο **wiki** και τα σύμπλοκά του). Στην πρότασή της, η ΜΟΤΟ:

- 1. Έλαβε υπόψη της τον ορισμό της έννοιας «**wiki**», αλλά και τους ορισμούς μιας σειράς εννοιών που ονοματοδοτούνται στα αγγλικά με σύμπλοκους όρους των οποίων το πρώτο ή το δεύτερο συνθετικό είναι **wiki** και συγκεκριμένα: **wiki, wiki farm, semantic wiki, personal wiki, wikitext language, wiki markup** (για τους λεπτομερείς ορισμούς των αντίστοιχων εννοιών βλέπε: <http://www.translatum.gr/forum/index.php?topic=123548.msg304181#msg304181>)
- 2. Βασίστηκε στο γένος «**ιστότοπος**» της έννοιας «**wiki**» (αφού

⁴ **ΓΕΣΥ:** Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ
⁵ **ΜΟΤΟ:** Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας, Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Επιτροπής "Τηλεπικοινωνίες" (ΤΕ-Τ), Συλλογικό Μέλος της ΕΛΕΤΟ. Λειτουργεί με την ευθύνη και υποστήριξη του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ), στο πλαίσιο επίσημης συνεργασίας με τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ).

«**wiki**» είναι είδος «**ιστότοπου**») και στα διακριτικά χαρακτηριστικά που αποδίδονται με το ήδη διαδεδομένο δάνειο πρόθεμα «**βικι-**» και υιοθέτησε για τα ελληνικά τον όρο:

wiki, wiki site -> **βικιτόπος** (< **βικι(ιστο)τοπος**)

3. Για όλους τους σύμπλοκους όρους με προσδιοριστικό (κατά κανόνα **πρώτο**) συνθετικό **wiki** υιοθέτησε το συνθετικό **βικι-**ακολουθούμενο από ολόκληρη ελληνική λέξη ως δεύτερο συνθετικό.

Αν η δεύτερη λέξη είναι ήδη σύνθετη, μπορεί να ληφθεί το δεύτερο συνθετικό της εάν δεν δημιουργείται αμφισημία. Έτσι, πρότεινε:

- wiki** (πρόθεμα) -> **βικι-**
- wiktionary** (< **wiki dictionary**) -> **βικιλεξικό**
- wiki editing** -> **βικισύνταξη**
- wiki farm** -> **βικιφάρμα**
- wiki page** -> **βικισελίδα**
- wiki process** -> **βικιδιεργασία**
- wiki processing** -> **βικιεπεξεργασία**
- wiki software** -> **βικιλογισμικό**
- wiki tool** -> **βικιεργαλείο**
- wiki work** -> **βικιεργασία**
- wikimedia** -> **βικιμέσα**
- wikinode** -> **βικικόμβος**
- wikitext** -> **βικικείμενο**
- wikitext language, wiki markup (language)** -> **βικικειμενική γλώσσα, γλώσσα βικισήμανσης**
- wikipedia** (< **wiki encyclopedia**) -> **βικιπαίδεια** (< **βικι(εγκυκλο)παίδεια**)
- wikiversity** (< **wiki university**) -> **βικιεπιστήμιο** (< **βικι(παν)επιστήμιο**)

4. Για όλους τους σύμπλοκους όρους με προσδιοριζόμενο (κατά κανόνα **δευτερο**) συνθετικό **wiki** υιοθέτησε ως απόδοση του **wiki** ολόκληρο τον όρο **βικιτόπος**. Έτσι π.χ.:

- personal wiki** -> **προσωπικός βικιτόπος**
- semantic wiki** -> **σημασιολογικός βικιτόπος**

Κατά συνέπεια, υιοθετούνται από τη ΜΟΤΟ και το ΓΕΣΥ και άλλοι υπάρχοντες και μελλοντικοί παρόμοιοι όροι, όπως οι παρακάτω από το Translatum.gr:

- wikinews** -> **βικινέα**
- wikiquote** -> **βικίφθεγμα**
- wikibook** -> **βικιβιβλίο**
- interwiki** -> **διαβικικός**
- interwiki link** -> **διαβικικός σύνδεσμος**
- intra wiki** -> **ενδοβικικός**
- intra wiki link** -> **ενδοβικικός σύνδεσμος**
- wikispecies** -> **βικιείδος, βικιείδη**

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλονημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
 Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντής, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
 Συντάκτες φύλλου: Κώστας Βαλεοντής, Γιώργος Τσιάμας
 Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Άννα Νικολάκη, Κατερίνα Ζερίτη, Τάνια Βαλεοντή
 Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069
 Τηλεομιότυπο: 210-8068299
 Ηλ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr
 Ιστότοπος (όλα τα φύλλα): <http://www.eleto.gr/gr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου.

Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξακολουθήσουν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμιά δέσμευση· σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.